Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Maria Țurcan

Dosarul nr. 2a-2528/25
(2-24063676-02-2a-17072025)

D E C I Z I E

18 martie 2026 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător Ana Panov
Judecători Elena Bolocan și Svetlana Vîșcu

Grefier Victoria Chirilov

Examinând în ședința de judecată publică cererile de apel declarate de Inspectoratul General al Poliției și de către avocatul Vasiliu Sergiu în interesele lui Gorincioi Valentin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Gorincioi Valentin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului Național de Securitate Publică și Inspectoratului General de Poliție cu privire la compensarea prejudiciului moral, restituirea sumelor plătite cu titlu de amendă și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 aprilie 2025, prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Gorincioi Valentin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului Național de Securitate Publică și Inspectoratului General de Poliție cu privire la compensarea prejudiciului moral, restituirea sumelor plătite cu titlu de amendă și compensarea cheltuielilor de judecată, -

A C O N S T A T A T :

Pretențiile reclamantului:

La 11 iunie 2024, avocatul Vasiliu Sergiu, în interesele lui Gorincioi Valentin, a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale agentului constatator, prin care a solicitat: *încasarea din contul bugetului Inspectoratului Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției, în beneficiul lui Gorincioi Valentin ***** a sumei de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin tragerea ilegală a reclamantului la răspundere contravențională în 2 cauze contravenționale de către același agent constatator la aceeași dată, pentru pretinsa comitere a contravenţiilor prevăzute de art.240 alin.(2) și 240 alin.(1) Cod contravențional; restituirea de la bugetul de stat a sumelor de 900 lei și 1500 lei constituind amenzi achitate la 01 decembrie 2022 de către Gorincioi Valentin *****; încasarea din contul bugetului Inspectoratului Național de*

Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției a cheltuielilor de asistență juridică acordată de apărătorul Sergiu Vasiliu în cuantum de 5 000 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, prin decizia agentului constatator, ofițerul SEMS al Inspectoratului Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției Sclifos Vasile, din 4 noiembrie 2022, adoptată în temeiul procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. ***** (*****), a fost sancționat în baza art. 240 alin. (2) din Codul contravențional, cu amendă în mărime de 900 lei, iar prin decizia aceluiași agent constatator din aceeași dată, adoptată în temeiul procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. *****), a fost sancționat în baza art. 240 alin. (1) din Codul contravențional cu amendă în mărime de 1 500 lei (f.d. 9, 11).

A menționat că, în ambele cazuri, la întocmirea proceselor-verbale și-a exprimat în scris dezacordul cu acțiunile agentului constatator, iar la 1 decembrie 2022, a achitat ambele amenzi prin intermediul oficiului poștal (f.d. 8, 10).

A evocat că, la 9 decembrie 2022, a contestat deciziile agentului constatator din 4 noiembrie 2022, iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 6 martie 2023 a fost admisă contestația, anulate procesul-verbal cu privire la contravenție ***** și decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale din 4 noiembrie 2022, cu încetarea procesului contravențional din motivul lipsei faptului contravenției și al nulității procesului-verbal, hotărâre menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2023, prin care recursul declarat de agentul constatator a fost respins ca tardiv (f.d. 12-18, 19-21).

Totodată, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 19 mai 2023, a fost admisă contestația depusă de avocatul Vasiliu Sergiu în interesele sale, declarată nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. ***** din 4 noiembrie 2022, încetat procesul contravențional pornit în baza art. 240 alin. (1) din Codul contravențional, hotărâre rămasă definitivă la 6 iunie 2023 (f.d. 22-27).

A susținut că, prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, a suportat puternice sentimente de nedreptate, fiind o persoană responsabilă, cu o experiență îndelungată de conducere a automobilului și fără antecedente contravenționale, că, deși și-a exprimat în mod corect dezacordul, a perceput atitudinea de superioritate și bravură a agentului constatator, ceea ce i-a afectat onoarea și demnitatea, și că, în perioada respectivă, se afla în concediu medical de durată, pregătindu-se pentru o intervenție chirurgicală, circumstanță care l-a afectat profund emoțional.

A mai indicat că, a fost nevoit să apeleze la serviciile unui avocat pentru contestarea proceselor-verbale și a deciziilor agentului constatator, cheltuielile pentru asistența juridică fiind constituite din câte 1 500 lei pentru întocmirea fiecăreia dintre cele două contestații și câte 1 000 lei, pentru participarea la două ședințe de judecată, în total 5 000 lei, cuantumul onorariilor, fiind în corespundere cu Hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr. 19-02 din 27 mai 2022.

În drept, a invocat prevederile art. 1998, 2007, 2036 și 2037 din Codul civil și ale Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Ulterior, în ședința de judecată, reprezentantul reclamantului, avocatul Vasiliu Sergiu, a concretizat că încasarea sumei de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică se solicită în mod solidar de la Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul Național de Securitate Publică, iar pretenția privind

restituirea de la bugetul de stat a sumelor de 900 lei și 1 500 lei este înaintată față de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Poziția pârâților și a intervenientului accesoriu:

Pârâtul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vicol Alexandru, prin referința înregistrată la 26 noiembrie 2024 (f.d. 119-122) a solicitat respingerea integrală a acțiunii ca netemeinică, invocând că reclamantul nu se încadrează în niciuna dintre situațiile prevăzute de art. 3 și 6 din Legea nr. 1545/1998, întrunirea cărora este cumulativă (cu referire la încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 noiembrie 2021, dosarul nr. 2ra-1635/21), iar, potrivit art. 13 alin. (1) din aceeași lege, prejudiciul cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe, și nu din contul bugetului de stat.

A mai susținut că, potrivit art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (3^1) din Codul contravențional, reclamantul putea solicita repararea prejudiciului în cadrul procesului contravențional, iar conform art. 2006 alin. (3) din Codul civil, obligația de reparare nu se naște în măsura în care cel prejudiciat a omis să înlăture prejudiciul prin mijloace legale; că cheltuielile de asistență juridică nu sunt justificate printr-o dare de seamă detaliată (cu referire la cauzele *Lupăcescu și alții c. Moldovei* și *Amihalachioaie c. Moldovei*); că suma de 15 000 lei este supraapreciată (pct. 25 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 9 octombrie 2006); iar restituirea amenzilor achitate se realizează pe calea întoarcerii executării, în condițiile art. 157-160 din Codul de executare, potrivit Avizului consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4ac-10/15 din 15 iunie 2015.

Pârâtul Inspectoratul General al Poliției, prin referința a solicitat respingerea integrală a acțiunii. În motivare, a susținut că Legea nr. 1545/1998 nu este aplicabilă, întrucât reclamantul nu a fost supus arestului contravențional, reținerii contravenționale sau aplicării amenzii de către instanța de judecată, că agenții constatatori nu sunt subiecți ai raportului juridic reglementat de această lege, că întocmirea procesului-verbal constituie o atribuție de serviciu a agentului constatator, iar anularea lui de către instanță reprezintă un remediu compensatoriu suficient, precum și că nu sunt întrunite condițiile răspunderii delictuale prevăzute de art. 1998 din Codul civil și nici dovedite suferințele morale.

Pârâtul Inspectoratul Național de Securitate Publică, prin referința depusă la 25 octombrie 2024 (f.d. 108-118), a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată, invocând argumente similare.

Intervenientul accesoriu Ministerul Finanțelor, nu a prezentat referință și nu s-a prezentat în ședințele de judecată, deși a fost citat legal cu aviz de recepție (f.d. 131).

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 aprilie 2025, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată a lui Gorincioi Valentin împotriva Inspectoratului General al Poliției și s-au încasat de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul lui Gorincioi Valentin suma de 3 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, ca rezultat al tragerii ilegale la răspundere contravențională, și suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, în total 6 000 lei; în rest, cererea de chemare în judecată către Inspectoratul General al Poliției a fost respinsă ca nefondată; cererea de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Inspectoratul Național de Securitate Publică privind compensarea

prejudiciului moral, restituirea sumelor plătite cu titlu de amendă și încasarea cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca nefondată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că, nu există temei legal sau convențional pentru răspunderea solidară a celor două entități polițienești, obligația solidară nerezumându-se, potrivit art. 797 alin. (1) din Codul civil, iar Inspectoratul Național de Securitate Publică este un pârât necorespunzător, deoarece, potrivit art. 12 alin. (1) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și pct. 3 și 15-17 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547/2019, unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică, este Inspectoratul General al Poliției, subdiviziunile specializate neputând fi de sine stătător subiecți ai raportului obligațional de răspundere civilă.

A conchis că, deciziile de sancționare au fost anulate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, cu încetarea proceselor contravenționale, ceea ce, prin prisma art. 5 alin. (1), art. 30 alin. (1^1), art. 381 alin. (1), art. 383 alin. (3) și art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, art. 53 din Constituție, art. 19, 21, 1998, 2007, 2036 și 2037 din Codul civil și art. 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1545/1998, deschide reclamantului dreptul la repararea prejudiciului moral, fapta imputată constituind o „acuzație în materie penală” în sensul art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului (cauza Ziliberberg c. Moldovei), iar suma de câte 1 500 lei pentru fiecare dintre cele două cazuri de tragere ilegală la răspundere contravențională, în total 3 000 lei, constituie o satisfacție echitabilă.

Cu privire la cheltuielile de asistență juridică, prima instanță a constatat că cele pretinse pentru apărarea în cauzele contravenționale nu au fost nici formulate ca pretenție distinctă, nici probate, iar cheltuielile suportate în cauza civilă, confirmate prin bonul de plată seria/nr. QL 826935 din 1 aprilie 2025 în sumă de 5 000 lei (f.d. 136), urmează a fi compensate, în condițiile art. 96 din Codul de procedură civilă și având în vedere admiterea parțială a acțiunii, în sumă de 3 000 lei.

Referitor la pretenția privind restituirea amenzilor, instanța de fond a reținut că aceasta a fost îndreptată împotriva unui pârât necorespunzător – Ministerul Justiției –, deoarece, potrivit art. 175 și 176 din Codul fiscal, pct. 9.1 și 9.2 din anexa la Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 125 din 22 decembrie 2023 și anexei nr. 1 la acesta (cod economic 143210, administrator de venit – Serviciul Fiscal de Stat), precum și pct. 11, 19, 20 și 22 din Regulamentul privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor bănești, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2017, calitatea de debitor al obligației de restituire o are Serviciul Fiscal de Stat, iar, în virtutea art. 27 alin. (1), art. 59 alin. (1), art. 60 alin. (4) și art. 240 alin. (3) din Codul de procedură civilă, dreptul de a alege pârâtul aparține reclamantului, instanța fiind obligată să se pronunțe în limitele pretențiilor formulate față de pârâții atrași. (f.d. 154-163)

Solicitarea apelanților:

La 4 aprilie 2025, Inspectoratul General al Poliției, prin intermediu reprezentantului Busuioc Teodora, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 aprilie 2025, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei decizii de respingere a cererii de chemare în

judecată, cu mențiunea că apelul motivat va fi prezentat după comunicarea hotărârii integrale. (f.d. 146-148)

La 30 aprilie 2025, avocatul Vasiliu Sergiu, în interesele lui Gorincioi Valentin, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 aprilie 2025, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată. (f.d. 149-151). La cererea de apel s-a anexat confirmarea din Serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay) privind achitarea de către Gorincioi Valentin la 30 aprilie 2025 a taxei de timbru în sumă de 200 lei (f.d. 152)

Argumentele participanților la proces:

Poziția Inspectoratului General al Poliției.

În motivarea apelului, Inspectoratul General al Poliției, a invocat că prima instanță nu a motivat coerent hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, încălcând exigențele art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, și a adoptat o hotărâre lipsită de fundament temeinic și materialul probator administrat, fiind pasibilă casării.

A argumentat că, potrivit art. 383 alin. (1) și (3), art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (3^1) din Codul contravențional, repunerea în drepturi a persoanei se efectuează în cazuri exhaustive, iar în speță nu există o hotărâre definitivă prin care reclamantul să fi fost declarat nevinovat, nu s-a constatat vreunul dintre cazurile de înlăturare a răspunderii prevăzute de art. 19 din același cod, instanța contravențională nu a emis încheiere interlocutorie în condițiile art. 450 alin. (2) din Codul contravențional și nu a constatat caracterul ilicit al acțiunilor agentului constatator.

A susținut că, potrivit art. 440, 442 și 448 din Codul contravențional, agentul constatator este obligat să întreprindă toate măsurile prevăzute de lege la depistarea faptei, astfel încât acțiunile sale au fost „perfect legale", iar acțiunile reclamantului ar fi de rea-credință, dispozițiile Codului contravențional privind repararea prejudiciului fiind aplicabile doar în cadrul procesului contravențional.

A mai relevat că, prejudiciul moral se repară în lipsa vinovăției doar în cazurile expres prevăzute de lege (art. 2036 și 2037 din Codul civil), iar cuantumul despăgubirii nu trebuie să constituie un venit nejustificat.

Referitor la amenzi, a considerat că instanța întemeiat a respins această solicitare. În acest sens, a menționat că suma de 900 lei și 1 500 lei a fost virată la contul Ministerului Finanțelor, urmând a fi restituită de acesta conform art. 13 alin. (2) din Legea nr. 1545/1998. A specificat că reclamantul nu s-a adresat Serviciului Fiscal de Stat pentru restituirea plății pentru amenzile contravenționale conform Codului de executare. A susținut că restituirea se face în condițiile art. 157-159 din Codul de executare, calitatea de creditor revenind, potrivit art. 43 alin. (2) din același cod, Ministerului Finanțelor prin intermediul organelor fiscale, pe motiv că sumele achitate pentru amenzi s-au încasat în beneficiul statului.

Un alt argument al apelului privește inaplicabilitatea Legii nr. 1545/1998, apelantul susținând că nu sunt întrunite condițiile art. 3, 6 și 10 din aceasta, că instituția agentului constatator nu se regăsește printre organele enumerate de lege și că Inspectoratul General al Poliției este un pârât necorespunzător, deoarece, potrivit art. 5 alin. (1) din aceeași lege, organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este

Ministerul Justiției, iar procesul-verbal a fost întocmit de agentul constatator, care acționează independent.

Cu privire la cheltuielile de asistență juridică, a invocat art. 63 alin. (5) din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă și pct. 21^1 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 25 din 28 iunie 2004, apreciind solicitarea reclamantului ca neîntemeiată și nejustificată.

În susținerea poziției sale, apelantul a făcut trimitere la încheierea Curții Supreme de Justiție din 5 februarie 2020 (dosarul nr. 2ra-115/20) și la actele judecătorești pronunțate în dosarele nr. 2ra-1735/2021, 2ra-1384/21, 2ra-1291/21, 2ra-513/21, 2ra-1212/2021, 2ra-514/21, 2ra-258/21, 2ra-1091/2021, 2r-92/24, 2ra-1145/2023, 2r-419/23 și 2ra-846/2023.

În drept, a invocat prevederile art. 357, 358, 360, 362, 364, 365, 385 și 386 din Codul de procedură civilă și a solicitat admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată. (f.d.168-182)

La 15 septembrie 2025, avocatul Vasiliu Sergiu în interesele lui Gorincioi Valentin depus cererea de apel motivată, în care a susținut că prima instanță a constatat just existența temeiurilor de reparare a prejudiciului moral, în acord cu jurisprudența constantă a instanțelor naționale și internaționale (cu referire la deciziile Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție pronunțate în dosarele nr. 2ra-2010/22 și 2ra-106/2022), însă cuantumul de câte 1 500 lei pentru fiecare caz este excesiv de mic și nu compensează echitabil stările de stres și frustrare suportate.

A nuanțat că, în perioada respectivă, se afla în concediu medical, pregătindu-se pentru o intervenție chirurgicală, iar agentul constatator, contrar art. 44 și 444 din Codul contravențional, a întocmit două procese-verbale în loc de unul, ceea ce a generat două proceduri de contestare în fond și două în recurs și o stare de stres continuu.

Referitor la amenzi, a invocat art. 13 și 5 din Legea nr. 1545/1998, susținând că, deși prima instanță avea posibilitatea de a atrage în proces Serviciul Fiscal de Stat, nu a făcut-o, pentru a respinge ulterior acest capăt de cerere pe motiv că urma a fi utilizată procedura întoarcerii executării, și că, deși art. 158 și 159 din Codul de executare, coroborate cu art. 344-354 din Codul de procedură civilă, prevăd o procedură simplificată, pretenția formulată în cadrul procesului civil urma a fi examinată în acest proces, fără a genera alte proceduri judiciare.

În acest context, a solicitat atragerea în proces a Serviciului Fiscal de Stat în calitate de intervenient accesoriu, în condițiile art. 67 din Codul de procedură civilă, subscriind constatărilor primei instanțe de la pct. 74-78 din hotărâre.

Cu privire la cheltuielile de asistență juridică, a considerat că suma de 3 000 lei nu corespunde cheltuielilor realmente suportate și specificului cauzei, onorariul fiind stabilit potrivit recomandărilor Uniunii Avocaților din Republica Moldova din Hotărârea nr. 19-02 din 27 mai 2022 (2 500 lei – tarif fix pentru întocmirea cererii de chemare în judecată, 1 500 lei – tarif fix pentru fiecare ședință de judecată).

Din aceste considerente, a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată, cu încasarea din contul bugetului Inspectoratului General al Poliției a sumei de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență

juridică, precum și restituirea de la bugetul de stat a sumelor de 900 lei și 1 500 lei.(f.d. 187-191)

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, „termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel”.

În speță, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 2 aprilie 2025. Cererile de apel au fost depuse de Inspectoratul General al Poliției la 4 aprilie 2025 (f.d. 144) și de avocatul Vasiliu Sergiu în interesele lui Gorincioi Valentin la 30 aprilie 2025 (f.d. 149), corespunzător se deduce că apelanții au respectat termenul legal de 30 de zile de declarare a apelului.

Argumentele participanților în ședința de judecată:

În ședința de judecată, *reprezentantul apelantului Gorincioi Valentin, avocatul Vasiliu Sergiu,* a susținut demersul privind atragerea în proces a Serviciului Fiscal de Stat în calitate de intervenient accesoriu, demers respins prin încheierea protocolară din 4 martie 2026.

Totodată, avocatul Vasiliu Sergiu a solicitat admiterea apelului declarat în interesele lui Gorincioi Valentin, cu casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 aprilie 2025, precum și respingerea apelului declarat de Inspectoratul General al Poliției.

A declarat că, după intrarea în vigoare a art. 160[1] din Codul de executare, s-a adresat Serviciului Fiscal de Stat cu solicitarea de restituire a sumelor achitate cu titlu de amendă.

În ședința de judecată apelantul Gorincioi Valentin, reprezentantul apelantului Inspectoratul General al Poliției, reprezentanții intimaților Inspectoratul Național de Securitate Publică și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, precum și intervenientul accesoriu Ministerul Finanțelor nu s-au prezentat, deși au fost citați legal, iar instanța, în temeiul art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa acestora.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil consideră apelurile declarate drept neîntemeiate și care urmează a fi respinse, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, „instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.

Potrivit art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, „în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții”.

Potrivit art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, „instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe”.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hiro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994, § 27; Georgiadis c. Greciei, nr. 21522/93 din 29.05.1997, § 43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale.

Potrivit art. 130 Cod de procedură civilă, „instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei”.

Din conținutul cererilor de apel, Colegiul civil reține că Inspectoratul General al Poliției contestă soluția de încasare din contul său a sumei de 3 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar Gorincioi Valentin contestă hotărârea în partea respingerii pretenției privind repararea prejudiciului moral în suma ce depășește 3 000 lei, a respingerii pretenției privind restituirea amenzilor în sumă de 900 lei și 1 500 lei și a reducerii cheltuielilor de asistență juridică de la 5 000 lei la 3 000 lei.

Deși Inspectoratul General al Poliției solicită respingerea integrală a acțiunii, inclusiv față de Ministerul Justiției și Inspectoratul Național de Securitate Publică, acțiunea față de acești pârâți a fost respinsă de prima instanță, astfel încât, în această parte, apelantul nu justifică un interes procesual. Totodată, nu formează obiectul controlului judiciar în apel soluția de respingere a acțiunii față de Inspectoratul Național de Securitate Publică, necontestată de reclamant, și nici constatarea instanței de fond potrivit căreia cheltuielile de asistență juridică suportate în cauzele contravenționale nu au fost nici formulate ca pretenție, nici probate (pct. 61 din hotărâre), asupra căreia niciunul dintre apelanți nu a formulat critici.

Așadar Colegiul civil, verificând în raport cu prevederile art. art. 238-241 Codul de procedură civilă legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe, constată că aceasta urmează a fi menținută, or, instanţa de fond corect a elucidat şi constatat circumstanțele

cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Probatoriul administrat în speță atestă că, prin decizia agentului constatator Sclifos Vasile din 4 noiembrie 2022, adoptată în temeiul procesului-verbal seria/nr. ***** (*****), Gorincioi Valentin a fost sancționat în baza art. 240 alin. (2) din Codul contravențional cu amendă în mărime de 900 lei, iar prin decizia aceluiași agent constatator din aceeași dată, adoptată în temeiul procesului-verbal seria/nr. *****), a fost sancționat în baza art. 240 alin. (1) din Codul contravențional cu amendă în mărime de 1 500 lei (f.d. 9, 11), amenzi achitate la 1 decembrie 2022 (f.d. 8, 10).

Succesiv, Colegiul civil reține că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 6 martie 2023, irevocabilă prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2023, procesul-verbal ***** și decizia de sancționare au fost anulate, iar procesul contravențional a încetat din motivul lipsei faptului contravenției și al nulității procesului-verbal (f.d. 12-21), iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 19 mai 2023, definitivă la 6 iunie 2023, a fost declarată nulitatea procesului-verbal *****, cu încetarea procesului contravențional (f.d. 22-27).

Cu întâietate, Colegiul civil al Curții de Apel Centru consideră întemeiat a statua că, potrivit art. 20 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, ,,orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime, nicio lege neputând îngrădi accesul la justiție”, iar conform art. 21 din Constituție, ,,orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal”. Potrivit art. 53 alin. (1) din Constituție, ,,persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei”, iar conform art. 120 din Constituție, este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești.

În temeiul art. 5 alin. (1) din Codul contravențional, ,,nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională”, iar conform art. 30 alin. (1^1) lit. c) din același cod, se consideră că nu a fost supus răspunderii contravenționale contravenientul în a cărui privință procesul contravențional a încetat.

Potrivit art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, iar potrivit alin. (3^1) al aceluiași articol, acest drept se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Conform art. 441 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Codul contravențional, ,,procesul contravențional încetează dacă nu există faptul contravenției, iar încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit”.

Conform art. 2 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prin acțiuni ilicite se înțeleg acțiunile sau inacțiunile organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire

penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general potrivit căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată (erori), ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Potrivit art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local – din contul acestui buget; prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe. Conform alin. (2) al aceluiași articol, amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate, sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.

În conformitate cu art. 19 alin. (1) și (3) din Codul civil, ,,persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel", ,,prejudiciu nepatrimonial (moral) fiind suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții".

Conform art. 1998 alin. (1) din Codul civil, ,,cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție, este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune".

Potrivit art. 2007 alin. (1) din Codul civil ,,Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea.[...]

Potrivit art. 2036 alin. (1) și (2) din Codul civil, ,,în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

Raportând prevederile legale citate la circumstanțele cauzei, Colegiul constată că, hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar argumentele invocate în cererile de apel nu justifică casarea acesteia.

Cu referire la susținerea Inspectoratului General al Poliției privind nemotivarea hotărârii, Colegiul civil constată că instanța de fond a expus circumstanțele de fapt stabilite, cu indicarea probelor pe care se întemeiază (pct. 21-26 din hotărâre), normele de drept material aplicate (pct. 27-35, 43-47, 51-57, 69-78 din hotărâre) și raționamentele care au condus la soluția adoptată față de fiecare pârât și față de fiecare capăt de cerere, astfel încât hotărârea răspunde exigențelor art. 241 din Codul de procedură civilă. Faptul că apelantul nu este de acord cu concluziile primei instanțe nu echivalează cu lipsa motivării hotărârii.

Colegiul civil reține, în acest sens, standardul dezvoltat în cauza *García Ruiz c. Spaniei* [MC], nr. 30544/96, 21 ianuarie 1999, § 26, potrivit căruia obligația instanțelor de a motiva hotărârile nu presupune necesitatea de a oferi un răspuns detaliat fiecărui argument formulat de părți, precum și în cauzele *Van de Hurk c. Țărilor de Jos,* 19 aprilie 1994, § 61, și *Ruiz Torija c. Spaniei*, 9 decembrie 1994, § 29.

Referitor la argumentul apelantului Inspectoratul General al Poliției, potrivit căruia Legea nr. 1545/1998 nu ar fi aplicabilă, întrucât reclamantul nu se încadrează în situațiile prevăzute de art. 3 și 6 din aceasta, iar amenda nu i-a fost aplicată de instanța de judecată, Colegiul constată că acesta pornește de la o interpretare greșită a legii.

Or, art. 3 alin. (1) lit. d) și art. 6 din Legea nr. 1545/1998 reglementează cazurile în care prejudiciul se repară de stat, din contul bugetului de stat (art. 13 alin. (1) teza întâi), însă teza a doua a art. 13 alin. (1) din aceeași lege instituie o ipoteză distinctă, potrivit căreia prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Tocmai această normă, coroborată cu art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (3¹) din Codul contravențional și cu art. 19, 1998, 2036 și 2037 din Codul civil, constituie temeiul juridic al pretenției reclamantului, aplicat corect de prima instanță (pct. 35, 51 și 54-57 din hotărâre). Faptul că reclamantul nu a fost supus arestului contravențional, reținerii contravenționale sau aplicării amenzii de către instanța de judecată explică doar de ce prejudiciul nu se repară din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției, dar nu exclude obligația organului care a aplicat ilicit amenda de a repara prejudiciul.

În mod similar nu poate fi reținut nici argumentul potrivit căruia agentul constatator nu s-ar regăsi printre organele vizate de Legea nr. 1545/1998, întrucât art. 2 din lege definește expres acțiunile ilicite ca fiind și acțiunile „organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții", iar agentul constatator din cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției este, potrivit Codului contravențional, autoritate competentă să constate contravenția, să examineze cauza și să aplice sancțiunea în limitele competenței sale, ceea ce s-a și întâmplat în speță prin deciziile de sancționare din 4 noiembrie 2022.

În continuare, Colegiul civil apreciază ca neîntemeiată și susținerea apelantului potrivit căreia nu ar fi întrunită condiția prevăzută de art. 384 alin. (3¹) din Codul contravențional. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 6 martie 2023, procesul contravențional a încetat din motivul lipsei faptului contravenției, temei prevăzut de art. 441 alin. (1) lit. a) din Codul contravențional, fapt recunoscut de apelant însuși (pct. 39 din cererea de apel motivată), iar prin hotărârea din 19 mai 2023 a fost declarată nulitatea celui de-al doilea proces-verbal, cu încetarea procesului contravențional.

Sancționarea unei persoane cu amendă pentru o faptă care nu există și în baza unor acte procedurale lovite de nulitate constituie, prin definiție, încălcarea principiului legalității răspunderii contravenționale (art. 5 alin. (1) din Codul contravențional) și a principiului potrivit căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere (art. 2 din Legea nr. 1545/1998), astfel încât caracterul ilicit al acțiunilor agentului constatator a fost constatat prin hotărâri judecătorești definitive, chiar dacă dispozitivul acestora nu folosește expres această sintagmă.

Aceste hotărâri sunt obligatorii, potrivit art. 120 din Constituție, iar soluția adoptată prin ele nu mai poate fi repusă în discuție în prezenta cauză, principiul securității raporturilor juridice impunând ca soluția dată în mod definitiv de instanțe să nu mai fie rediscutată (*Brumărescu c. României* [MC], nr. 28342/95, 28 octombrie 1999, § 61).

Lipsa unei încheieri interlocutorii emise de instanța contravențională în condițiile art. 450 alin. (2) din Codul contravențional nu are relevanță pentru soluționarea pretenției, deoarece o asemenea încheiere are ca scop aducerea la cunoștința persoanei cu funcție de

răspundere a faptelor de încălcare a legalității și nu condiționează dreptul persoanei la despăgubire, iar art. 384 alin. (3[1]) din Codul contravențional nu o prevede drept condiție.

La fel, nefondată este invocarea art. 19 din Codul contravențional, care reglementează cauzele ce înlătură caracterul contravențional al faptei, în condițiile în care, în speță, s-a constatat lipsa însăși a faptului contravenției, situație și mai favorabilă persoanei, care, potrivit art. 30 alin. (1[1]) lit. c) și art. 441 alin. (2) din Codul contravențional, se consideră că nu a fost supusă răspunderii contravenționale și se repune în drepturi.

Colegiul civil nu poate reține nici teza apelantului, preluată din referințele pârâților, potrivit căreia dreptul la despăgubire prevăzut de Codul contravențional s-ar putea exercita doar în cadrul procesului contravențional. Art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional nu limitează exercitarea acestui drept la durata procesului contravențional, iar art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998 prevede expres că acțiunile privind repararea prejudiciului se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă.

Mai mult, dreptul la despăgubire se naște tocmai după constatarea, prin hotărâre judecătorească definitivă, a caracterului ilicit al acțiunilor autorității (art. 384 alin. (3[1]) din Codul contravențional), deci după finalizarea procesului contravențional, astfel încât nu poate fi reținută nici omisiunea reclamantului de a înlătura prejudiciul prin mijloace legale în sensul art. 2006 alin. (3) din Codul civil, reclamantul exercitând tocmai mijloacele legale de care dispunea: contestarea deciziilor de sancționare și, ulterior, acțiunea civilă în reparare.

Totodată, Colegiul civil subliniază că faptele pentru care reclamantul a fost sancționat constituie, prin natura lor și prin scopul punitiv și preventiv al amenzii, o „acuzație în materie penală” în sensul autonom al art. 6 din Convenție. În cauza *Engel și alții c. Țărilor de Jos*, 8 iunie 1976, § 82, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că caracterul penal al acuzației se determină în funcție de calificarea faptei în dreptul intern, de natura faptei și de natura și gradul de severitate al sancțiunii, iar în cauza *Öztürk c. Germaniei*, 21 februarie 1984, § 53, a statuat că faptele calificate drept contravenții, sancționate cu amendă cu scop punitiv și preventiv, intră sub incidența noțiunii de „acuzație în materie penală”.

Prin urmare, așa cum corect a reținut prima instanță cu referire la cauza *Ziliberberg c. Moldovei*, reclamantul beneficia de prezumția nevinovăției garantată de art. 6 § 2 din Convenție și de art. 21 din Constituție, iar sancționarea sa pentru o faptă inexistentă, constatată ca atare prin hotărâri judecătorești definitive, atrage necesitatea reparării prejudiciului cauzat.

În ceea ce privește calitatea procesuală pasivă, Colegiul nu poate reține argumentul apelantului potrivit căruia Inspectoratul General al Poliției ar fi un pârât necorespunzător, întrucât, potrivit art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, statul este reprezentat în această categorie de cauze de Ministerul Justiției.

Or, art. 5 alin. (1) din lege se referă la reprezentarea statului în cauzele în care prejudiciul se repară din contul bugetului de stat, pe când în ipoteza art. 13 alin. (1) teza a doua din aceeași lege, aplicabilă speței, prejudiciul se repară de către organul care a aplicat ilicit amenda contravențională.

Cum Inspectoratul Național de Securitate Publică, al cărui agent constatator a aplicat amenzile, este o subdiviziune specializată a Inspectoratului General al Poliției, care, prin efectul legii, nu poate fi de sine stătător subiect al raportului obligațional de răspundere civilă, obligația de reparare revine unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică – Inspectoratul General al Poliției, conform art. 12 alin. (1) și art.

14 alin. (1) din Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și pct. 3 și 15-17 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547/2019.

Această concluzie, la care corect a ajuns prima instanță (pct. 42-49 din hotărâre), corespunde practicii judiciare uniforme a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, reflectată chiar în actele judecătorești anexate de apelant la referința depusă în prima instanță, și anume deciziile din 14 decembrie 2022 (dosarul nr. 2ra-1066/22), din 6 iulie 2022 (dosarul nr. 2ra-751/22), din 25 ianuarie 2023 (dosarul nr. 2ra-1458/22) și din 14 decembrie 2022 (dosarul nr. 2ra-1261/22), prin care instanța supremă a statuat că repararea prejudiciilor cauzate de agentul constatator prin sancționarea ilicită cu amendă contravențională se efectuează din contul bugetului instituției care are personalitate juridică și poate fi subiect al raportului obligațional de răspundere, adică al Inspectoratului General al Poliției, acțiunile îndreptate împotriva Ministerului Justiției și a Inspectoratului Național de Securitate Publică fiind respinse ca intentate împotriva unor pârâți necorespunzători.

Drept urmare, apelantul invocă în apel o poziție contrară jurisprudenței pe care el însuși a prezentat-o instanței de fond.

Nici argumentul potrivit căruia agentul constatator „acționează independent", astfel încât instituția nu ar putea răspunde pentru acțiunile acestuia, nu poate fi primit, întrucât, pe lângă norma specială a art. 13 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 1545/1998, care pune expres obligația de reparare în sarcina organului, iar nu a persoanei fizice care a întocmit actul, art. 2005 alin. (1) din Codul civil consacră răspunderea comitentului pentru prejudiciul cauzat de salariatul său în funcțiile care i s-au încredințat.

Referitor la susținerea că agentul constatator a acționat în exercitarea atribuțiilor de serviciu prevăzute de art. 440, 442 și 448 din Codul contravențional, astfel încât acțiunile sale ar fi „perfect legale", Colegiul civil reține că legalitatea acestor acțiuni a fost verificată de instanțele competente în procedura contestării deciziilor asupra cauzelor contravenționale, care au constatat lipsa faptului contravenției și nulitatea proceselor-verbale, astfel încât afirmația contrară a apelantului tinde la repunerea în discuție a unor chestiuni tranșate irevocabil.

Mai mult, potrivit art. 2004 din Codul civil, îndeplinirea unei activități impuse de lege nu exonerează de răspundere atunci când caracterul ilicit al faptei putea fi conștientizat, iar repararea prejudiciului cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale, în sensul art. 2 și art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, nu este condiționată de vinovăția persoanei cu funcție de răspundere. Afirmația privind rea-credință a reclamantului nu este susținută de nicio probă, în condițiile în care buna-credință se prezumă (art. 10 alin. (1) din Codul civil), iar exercitarea dreptului de a contesta sancțiunile și de a cere repararea prejudiciului reprezintă realizarea dreptului garantat de art. 20 și art. 53 din Constituție.

În același context, nu poate fi reținută nici susținerea apelantului potrivit căreia reclamantului nu i s-a cauzat niciun prejudiciu moral, întrucât prejudiciul ar fi fost reparat prin însăși anularea sancțiunilor. Anularea proceselor-verbale și a deciziilor de sancționare reprezintă repunerea persoanei în situația juridică anterioară, dar nu compensează suferințele psihice suportate în perioada cuprinsă între 4 noiembrie 2022 și data rămânerii irevocabile a hotărârilor judecătorești (6 iunie 2023 și, respectiv, 20 decembrie 2023), timp în care reclamantul a purtat statutul de persoană sancționată contravențional, a fost nevoit să achite

amenzile și să recurgă la serviciile unui avocat pentru a-și demonstra nevinovăția în două proceduri judiciare distincte.

Starea de stres, frustrare și sentimentul de nedreptate, inerente unei asemenea situații, sunt suferințe psihice în sensul art. 19 alin. (3) din Codul civil, a căror existență poate fi dedusă din circumstanțele obiective ale cauzei, cuantumul despăgubirii fiind cel care se apreciază în funcție de probele administrate.

Cu privire la cheltuielile de asistență juridică, Colegiul civil constată că argumentul apelantului Inspectoratul General al Poliției, întemeiat pe art. 63 alin. (5) din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, nu este de natură să afecteze soluția, ci, dimpotrivă, o confirmă, or, suma de 3 000 lei încasată de prima instanță reprezintă cheltuielile de asistență juridică suportate de reclamant în prezenta cauză civilă și au fost compensate concomitent cu soluționarea fondului, în condițiile art. 94 și 96 din Codul de procedură civilă, iar cheltuielile suportate în cauzele contravenționale nu au fost încasate.

Potrivit art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză, cheltuielile de judecată, iar dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții. Conform art. 96 alin. (1) și (1^1) din același cod, instanța obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile, dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În speță, reclamantul a fost reprezentat în prima instanță de avocatul Vasiliu Sergiu, care a întocmit și a depus cererea de chemare în judecată și a participat la ședințele de judecată din 10 decembrie 2024, 17 februarie 2025 și 2 aprilie 2025 (procesele-verbale ale ședințelor de judecată, f.d.137-140)), iar plata onorariului în sumă de 5 000 lei este confirmată prin bonul de plată seria/nr. QL 826935 din 1 aprilie 2025, anexat în original la materialele cauzei în ședința din 2 aprilie 2025 fără obiecțiile reprezentanților pârâților (f.d. 136). Apelantul nu a prezentat nici o probă care să combată caracterul real al acestor cheltuieli, contrar art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Respectiv, reducerea cuantumului acestor cheltuieli până la 3 000 lei, operată de prima instanță, ține cont de admiterea parțială a acțiunii, de complexitatea moderată a cauzei, de volumul și natura actelor procedurale efectuate de avocat, precum și de criteriile prevăzute la pct. 21^1 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 25 din 28 iunie 2004, invocate de apelant însuși, și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia cheltuielile de judecată pot fi rambursate doar în măsura în care s-a stabilit că au fost suportate în mod real și necesar și sunt rezonabile ca mărime (*Iatridis c. Greciei* (satisfacție echitabilă) [MC], nr. 31107/96, 19 octombrie 2000, § 54).

Totodată, Colegiul civil reține că apelantul afirmă eronat că prima instanță ar fi respins pretenția privind cheltuielile de judecată (pct. 87 din cererea de apel motivată), iar referința la art. 98 din Codul de procedură civilă, privind încasarea la buget a cheltuielilor de judecare a cauzei și a taxei de stat, este irelevantă, întrucât în speță nu s-a dispus încasarea unor asemenea cheltuieli.

Referitor la apelul declarat de Gorincioi Valentin, Colegiul reține că, potrivit art. 2037 din Codul civil, „mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei

vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate, caracterul și gravitatea prejudiciului fiind apreciate luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate".

În cauza *Varnava și alții c. Turciei* [MC], nr. 16064/90 și alții, 18 septembrie 2009, § 224, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, la evaluarea prejudiciului moral, principiul călăuzitor este echitatea, care implică flexibilitate și o apreciere obiectivă a ceea ce este just, echitabil și rezonabil, ținând cont de toate circumstanțele cauzei. Despăgubirea are funcție compensatorie, nu sancționatorie, și nu trebuie să constituie nici o sumă disproporționată pentru autorul prejudiciului, nici o sursă de îmbogățire nejustificată pentru victimă.

Verificând aprecierea primei instanțe prin prisma acestor criterii, Colegiul civil constată că aceasta a ținut cont de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor, de starea de stres și frustrare cauzată reclamantului și de faptul că acesta a fost tras la răspundere contravențională în două cauze distincte, acordând câte 1 500 lei pentru fiecare dintre ele (pct. 59 din hotărâre).

Circumstanța invocată de apelant privind întocmirea a două procese-verbale în loc de unul, contrar art. 44 din Codul contravențional, care ar fi generat două proceduri de contestare, a fost astfel deja reflectată în cuantumul despăgubirii, prin acordarea unei sume distincte pentru fiecare procedură. Totodată, această circumstanță nu a fost constatată ca atare de instanțele care au examinat cauzele contravenționale, iar apelantul nu a prezentat probe noi în acest sens (art. 373 alin. (3) din Codul de procedură civilă).

Cât privește afirmațiile apelantului privind afectarea onoarei și demnității prin atitudinea agentului constatator și aflarea sa în concediu medical, în perioada pregătirii pentru o intervenție chirurgicală, Colegiul civil reține că acestea nu au fost confirmate prin probe administrate în prima instanță sau prezentate în apel, sarcina probei revenind apelantului potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă. În lipsa unor date obiective care să ateste o afectare deosebită a stării de sănătate, a vieții familiale sau sociale ori a statutului profesional al reclamantului, în sensul art. 2037 din Codul civil, aceste afirmații nu pot justifica majorarea despăgubirii până la suma de 15 000 lei.

De asemenea, Colegiul civil reține că, sancțiunile aplicate reclamantului au constat în amenzi de 900 lei și 1 500 lei, fără aplicarea unor măsuri privative sau restrictive de libertate, iar durata procedurilor contravenționale, cuprinsă între aproximativ 7 și 13 luni, nu a fost excesivă. Suma de 3 000 lei depășește valoarea cumulată a amenzilor aplicate și se încadrează în limitele practicii judiciare naționale în cauze similare, în care despăgubirile pentru prejudiciul moral cauzat prin anularea proceselor-verbale cu privire la contravenție au fost stabilite în sume cuprinse între 500 lei și 5 000 lei. Suma de 3 000 lei dispusă de prima instanță reprezintă o satisfacție echitabilă, iar aprecierea primei instanțe este în corespundere cu criteriile legale de apreciere a cuantumului prejudiciului moral, cauzat prin tragere „ilegală" la răspundere contravențională, raportat la circumstanțele de fapt ale cauzei.

Referitor la argumentul privind restituirea amenzilor și neatragerea în proces a Serviciului Fiscal de Stat, Colegiul constată că apelantul nu contestă, în esență, concluzia primei instanțe potrivit căreia restituirea amenzilor ține de competența Serviciului Fiscal de

Stat, subscriind expres constatărilor de la pct. 74-78 din hotărâre, însă reproșează primei instanțe neatragerea din oficiu a acestei autorități și solicită remedierea situației în apel.

Colegiul civil reține că pretenția privind restituirea sumelor de 900 lei și 1 500 lei a fost îndreptată de reclamant, prin concretizarea făcută de reprezentantul său în ședința de judecată, împotriva Ministerului Justiției, care nu este beneficiarul sumelor achitate cu titlu de amendă, nu administrează aceste venituri și nu are calitatea de debitor al obligației de restituire.

Or, potrivit art. 13 alin. (2) din Legea nr. 1545/1998, amenzile se restituie de la buget, din fondul în care au fost virate, sau de către organul care a beneficiat de aceste sume. Colegiul civil reține că amenzile au fost achitate de reclamant la 1 decembrie 2022 (f.d. 8, 10), astfel încât fondul bugetar în care acestea au fost virate și administratorul veniturilor respective se determină potrivit actului normativ în vigoare la data achitării, și anume Ordinul Ministrului finanțelor nr. 153 din 27 decembrie 2021 cu privire la modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor în anul 2022, în vigoare de la 1 ianuarie 2022, Potrivit anexei nr. 1 la acest ordin (Clasificatorul codurilor economice de încasări ale bugetului de stat), administratorul veniturilor din „Amenzi aplicate de către agenții constatatori din cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției” (cod economic 143113) și din „Amenzi aplicate de Inspectoratul Național de Securitate Publică” (cod economic 143210) **este Serviciul Fiscal de Stat (SFS).**

Conform pct. 9.1 din anexa la același ordin, demersurile privind restituirea plăților la conturile curente ale contribuabililor/plătitorilor vor fi îndreptate nemijlocit administratorilor de venituri, respectiv subdiviziunilor fiscale teritoriale/specializate, controlul și responsabilitatea pentru restituirea mijloacelor la contul contribuabilului/plătitorului revenind Serviciului Fiscal de Stat, iar potrivit pct. 9.2 din aceeași anexă, restituirea mijloacelor la conturile contribuabililor a plăților administrate de subdiviziunile Serviciului Fiscal de Stat se efectuează în conformitate cu prevederile Regulamentului privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor bănești, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2017.

Colegiul civil constată că prima instanță s-a raportat, în acest sens, la Ordinul ministrului finanțelor nr. 125 din 22 decembrie 2023 și la anexa nr. 1 la acesta, act normativ care reglementează achitarea și evidența plăților la bugetul public național în anul 2024 și care nu era în vigoare la data achitării amenzilor. Totuși, această imprecizie nu afectează legalitatea soluției, întrucât ordinul aplicabil la data achitării (nr. 153 din 27 decembrie 2021), precum și cel invocat de prima instanță, conțin reglementări identice în ceea ce privește clasificarea acestor amenzi (codurile economice 143113 și 143210), administratorul de venit (Serviciul Fiscal de Stat) și autoritatea responsabilă de restituirea mijloacelor (pct. 9.1 și 9.2 din anexele la ordine), astfel încât, potrivit art. 386 alin. (2) din Codul de procedură civilă, aceasta nu poate constitui temei de casare.

Totodată, procedura de restituire propriu-zisă, fiind de natură procedurală, se desfășoară potrivit normelor în vigoare la data depunerii cererii de restituire – art. 175 și 176 din Codul fiscal, Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2017 și, pentru cererile depuse după 1 ianuarie 2026, art. 160^1 din Codul de executare

Potrivit art. 175 alin. (1)-(3) și art. 176 alin. (1) din , restituirea sumei care, conform legislației, urmează a fi restituită se efectuează la inițiativa Serviciului Fiscal de Stat sau la

cererea contribuabilului, prin întocmirea documentului de plată și transmiterea acestuia Trezoreriei de Stat spre executare, în termen de până la 30 de zile de la apariția circumstanțelor respective sau de la primirea cererii, iar conform pct. 11 și 19 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2017 (în redacția Hotărârii Guvernului nr. 279/2023), cererea privind restituirea mijloacelor bănești se depune la Serviciul Fiscal de Stat, care o examinează și întocmește documentele de plată, remițându-le spre executare Direcției Trezoreria de Stat sau trezoreriilor regionale din cadrul Ministerului Finanțelor.

Totodată, potrivit art. 43 alin. (2) din Codul de executare, în cazul în care sumele se încasează în beneficiul statului, calitatea de creditor o exercită Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat.

De asemenea, art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, invocat de apelant, nu este aplicabil pretenției privind restituirea amenzilor, deoarece aceasta nu ține de repararea prejudiciului din contul bugetului de stat în ipoteza art. 13 alin. (1) teza întâi din lege, ci de restituirea unor sume virate la buget și administrate de autoritatea fiscală. *Prin urmare, prima instanță a constatat corect că Ministerul Justiției este un pârât necorespunzător pentru această pretenție.*

Cât privește neatragerea în proces a Serviciului Fiscal de Stat, Colegiul civil reține că, potrivit art. 27 alin. (1) și art. 240 alin. (3) din Codul de procedură civilă, alegerea pârâtului aparține reclamantului, iar instanța se pronunță în limitele pretențiilor formulate față de pârâții atrași.

Reclamantul, asistat de avocat, a avut posibilitatea de a-și îndrepta pretenția împotriva Serviciului Fiscal de Stat, însă, deși Ministerul Justiției a invocat încă prin referința din 26 noiembrie 2024 calitatea sa de pârât necorespunzător și existența unei proceduri speciale de restituire, reprezentantul reclamantului a solicitat în ședința din 10 decembrie 2024 atragerea în proces a Ministerului Finanțelor, nu a Serviciului Fiscal de Stat, și numai în calitate de intervenient accesoriu, iar ulterior, deși a obținut întreruperea ședinței din 17 februarie 2025 inclusiv pentru a concretiza subiectul care urmează să restituie amenda, nu a formulat o asemenea concretizare (procesele-verbale ale ședințelor de judecată din 10 decembrie 2024, 17 februarie 2025 și 2 aprilie 2025). Prin urmare, soluția primei instanțe reflectă opțiunile procesuale ale reclamantului, iar nu o omisiune imputabilă instanței.

Potrivit art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților și nici nu pot fi înaintate noi pretenții, astfel încât în instanța de apel nu era posibilă nici introducerea Serviciului Fiscal de Stat în calitate de pârât. Din aceste considerente, demersul reprezentantului apelantului privind atragerea în proces a Serviciului Fiscal de Stat, reiterat în ședința din 4 martie 2026, a fost respins.

Totodată, Colegiul civil constată că, soluția primei instanțe nu lipsește apelantul de un remediu efectiv pentru restituirea sumelor achitate. La data pronunțării hotărârii primei instanțe, apelantul avea la dispoziție procedura întoarcerii executării, în condițiile art. 157-159 din Codul de executare, și procedura administrativă de restituire prin Serviciul Fiscal de Stat, prevăzută de art. 175 și 176 din Codul fiscal și de Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2017.

Mai mult, începând cu 1 ianuarie 2026, art. 160^1 din Codul de executare, introdus prin Legea nr. 187 din 10 iulie 2025 pentru modificarea unor acte normative, prevede expres că, „prin derogare de la prevederile art. 157–160, dacă instanța de judecată care a încetat

procesul contravențional a anulat sau a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție/decizia asupra cauzei contravenționale și nu a soluționat chestiunea cu privire la restituirea amenzii contravenționale, restituirea amenzilor achitate urmează a fi efectuată de către Serviciul Fiscal de Stat la cererea persoanei interesate. Cererea poate fi depusă la Serviciul Fiscal de Stat în termen de cel mult 3 ani de la rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătorești. La cerere se anexează actul judecătoresc irevocabil în original prin care s-a dispus încetarea procesului contravențional, anularea sau declararea nulității procesului-verbal cu privire la contravenție/deciziei asupra cauzei contravenționale. Restituirea se efectuează cu condiția că persoana nu înregistrează restanțe față de bugetul public național".

În speță, hotărârile prin care au fost anulate deciziile de sancționare au rămas irevocabile la 6 iunie 2023 și, respectiv, la 20 decembrie 2023, astfel încât termenul prevăzut de art. 160[1] din Codul de executare la momentul judecării apelului nu a expirat, iar reprezentantul apelantului a declarat în ședința din 4 martie 2026, că s-a adresat deja Serviciului Fiscal de Stat cu cererea de restituire.

În aceste condiții, dreptul apelantului de acces la o instanță și la un remediu efectiv nu este atins în însăși substanța sa. În cauza *Golder c. Regatului Unit*, 21 februarie 1975, § 36, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că dreptul de acces la un tribunal este inerent dreptului garantat de art. 6 § 1 din Convenție, iar în cauza *Ashingdane c. Regatului Unit*, 28 mai 1985, § 57, a statuat că acest drept nu este absolut, putând fi supus unor limitări care nu îl restrâng într-o asemenea măsură încât să fie atins în însăși substanța sa. Totodată, potrivit cauzei *Kudła c. Poloniei* [MC], nr. 30210/96, 26 octombrie 2000, § 157, remediul intern trebuie să fie efectiv atât în drept, cât și în practică, cerință satisfăcută în speță prin procedura instituită de art. 160[1] din Codul de executare, soluția primei instanțe fiind determinată exclusiv de alegerea unui pârât necorespunzător.

În ceea ce privește cuantumul cheltuielilor de asistență juridică contestat de Gorincioi Valentin, Colegiul civil reține că, onorariul convenit între avocat și client, chiar stabilit în acord cu recomandările organelor profesiei de avocat (Hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr. 19-02 din 27 mai 2022), nu este opozabil părții adverse, care poate fi obligată, potrivit art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, să compenseze doar cheltuielile reale, necesare și rezonabile.

În speță, din pretențiile formulate de reclamant (15 000 lei – prejudiciu moral și 2 400 lei – restituirea amenzilor), a fost admisă doar pretenția privind repararea prejudiciului moral, în sumă de 3 000 lei, iar pretenția privind restituirea amenzilor, îndreptată împotriva Ministerului Justiției, a fost respinsă integral. Raportată la pretenția nepatrimonială admisă în principiu, al cărei cuantum este la aprecierea instanței (art. 2037 din Codul civil), suma de 3 000 lei, reprezentând 60% din onorariul achitat, este una echitabilă și rezonabilă, fiind proporțională cu rezultatul obținut, cu complexitatea moderată a cauzei, cu numărul ședințelor de judecată (trei, dintre care la una avocatul s-a prezentat după începerea cercetării probelor) și cu volumul actelor procedurale întocmite.

Prin urmare, nu există temei nici pentru majorarea acestei sume, solicitată de apelantul Gorincioi Valentin, nici pentru excluderea ei, solicitată de apelantul Inspectoratul General al Poliției.

Referitor la cheltuielile de judecată în apel, Colegiul judiciar reține că, în acord cu pct. 1.2.1 din anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213 din 31.07.2023 „părțile se scutesc de taxa

de stat în instanțele de judecată în acțiunile privind repararea prejudiciului cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală [...].

Conform art. 2 alin. (1) din Legea taxei de stat ,,taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru intentarea unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, precum și pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în primă instanță, cât și în căile de atac", iar potrivit alin. (4) al aceluiași articol ,,taxa de timbru constituie 200 de lei". La caz, taxa de timbru achitată de apelantul Gorincioi Valentin rămâne în sarcina acestuia, având în vedere soluția de respingere a apelului său.

Prin urmare, examinând argumentele apelanților prin prisma art. 386 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil constată că circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost constatate și elucidate pe deplin, fiind dovedite cu probe veridice și suficiente, concluziile primei instanțe nu sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, iar normele de drept material și procedural au fost aplicate corect. Nu au fost constatate nici încălcări ale normelor de drept procedural care, potrivit art. 388 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ar impune casarea hotărârii independent de argumentele cererilor de apel.

Avînd în vedere că argumentele invocate de apelanți nu infirmă legalitatea și temeinicia hotărîrii primei instanțe, iar circumstanțele relevante ale cauzei au fost stabilite corect, cu aplicarea și interpretarea corespunzătoare a normelor de drept material și procesual incidente, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru concluzionează că, apelurile declarate de Inspectoratul General al Poliției și de avocatul Vasiliu Sergiu în interesele lui Gorincioi Valentin sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, cu menținerea hotărîrii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 2 aprilie 2025.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art.389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

d e c i d e :

Se resping cererile de apel declarate de Inspectoratul General al Poliției și de către avocatul Vasiliu Sergiu în interesele lui Gorincioi Valentin.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 2 aprilie 2025, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Gorincioi Valentin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului Național de Securitate Publică și Inspectoratului General de Poliție cu privire la compensarea prejudiciului moral, restituirea sumelor plătite cu titlu de amendă și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței,
Judecătorul Ana Panov

Judecătorii Elena Bolocan

Svetlana Vîșcu